

Programma 1 Bestuur en veiligheid

Provincie Noord-Brabant

Inleiding

Op 8 maart 2024 stelden Provinciale Staten het beleidskader Toekomstbestendig Bestuur vast. Daarmee ligt ons beleid tot 2030 vast om samen met de medeoverheden te werken aan een toekomstbestendig openbaar bestuur in Brabant. Inwoners, bedrijven en maatschappelijke instellingen moeten kunnen vertrouwen op een slagvaardig, democratisch, rechtmatig en een veilig en weerbaar bestuur. We werken aan sterk en integer openbaar bestuur, omdat dit noodzakelijk is voor het functioneren van onze democratische rechtsstaat. Opgaven worden steeds complexer en dat vraagt om een daadkrachtig bestuur dat in staat is om problemen op te lossen.

Onze inzet is erop gericht dat de Brabantse overheden efficiënt en effectief bijdragen aan de aanpak van maatschappelijke opgaven alsmede op versterking van het democratisch systeem. Daarnaast is het onze ambitie dat de Brabantse overheden hun wettelijke medebewindstaken structureel goed uitvoeren.

Gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen staan voor grote uitdagingen als het gaat om bijvoorbeeld het huisvesten van vergunninghouders en een gezonde financiële begroting.

Veiligheid

Tot slot dragen we actief bij aan oplossingen ter vergroting van de bestuurlijke en maatschappelijke weerbaarheid in de strijd tegen de ondermijnende criminaliteit. De aanpak van ondermijning is topprioriteit op alle niveaus, van lokaal tot landelijk. Voor een veilig Brabant en de strijd tegen ondermijning hebben we een structurele aanpak nodig voor de langere termijn, met weerbare overheden en maatschappelijke partners. Preventie is een belangrijk middel om te verhinderen dat ondermijnende criminaliteit een kans krijgt en dat personen, groepen of bedrijven erin verzeild raken. Ondermijning van de overheid en de samenleving vinden we onacceptabel. De problematiek wordt breed gevoeld. Daarom zetten we als provincie nadrukkelijk een stap.

Brede Welvaart en Gezondheid

Om onze inwoners voor te bereiden op grote maatschappelijke veranderingen, is het belangrijk onze welvaart niet alleen aan economische groei te meten, maar ook aan welzijn en gezondheid. De Brabander staat centraal. Inzicht in de ontwikkeling van brede welvaart en gezondheid is essentieel.

Brede Welvaart is verankerd in al het beleid van de provincie Noord-Brabant. We vergroten ons inzicht door data te verzamelen en te analyseren, samen te werken met diverse partners en de voortgang regelmatig te monitoren. Dit thema is onderdeel van alle beleidsprogramma's. Daarnaast werkt elk begrotingsprogramma mee aan het realiseren van drie extra gezonde levensjaren voor iedere Brabander tegen 2030. Ieder jaar wordt gerapporteerd over de vastgestelde gezondheidsindicator per begrotingsprogramma.

Zo krijgen zowel brede welvaart als gezondheid een plek in alle provinciale programma's en komt het integrale karakter van deze thema's duidelijk terug in de begroting. De Uitvoeringsagenda's Toekomstbestendig bestuur, Brede Welvaart en Gezondheid zijn nog niet vastgesteld bij de totstandkoming van deze Begroting. De aangepaste set van indicatoren en activiteiten worden opgenomen in de eerstvolgende Burap na vaststelling van de Uitvoeringsagenda's Toekomstbestendig bestuur, Brede Welvaart en Gezondheid.

Wat willen we bereiken?

Bevorderen van bestuurlijke en maatschappelijke weerbaarheid en integriteit

Onze ambitie bij de bestrijding van ondermijnende criminaliteit luidt: We dragen actief bij aan oplossingen ter vergroting van de bestuurlijke en maatschappelijke weerbaarheid in de strijd tegen de ondermijnende criminaliteit. Zo beperken we de impact hiervan op de samenleving en vergroten we de veiligheid van de Brabantse leefomgeving.

Ons doel is een weerbaar Brabant te creëren waarin zo veel mogelijk mensen zich veilig voelen, ongeacht wie ze zijn of waar ze vandaan komen. Dat doen we door één front te vormen met Brabantse gemeenten

en onze ketenpartners, als één overheid. Samen met hen bekijken we het probleem vanuit verschillende invalshoeken.

Om gezamenlijk tegendruk te kunnen geven aan ondermijning, delen we kennis, informatie en ervaring. Allereerst zullen we daarvoor de eigen provinciale organisatie verbeteren. Daarnaast zien wij een rol voor onszelf in de verbinding en het aanjagen van de samenwerking.

Indicatoren:

De indicatoren worden opgenomen nadat de Uitvoeringsagenda Toekomstbesteding bestuur is vastgesteld.

Wat gaan we daarvoor doen?

De prestaties worden opgenomen nadat de Uitvoeringsagenda Toekomstbesteding bestuur is vastgesteld

Wat willen we bereiken?

Brede Welvaart incl. Gezondheid

Brede Welvaart incl. Gezondheid

Verstevigen Brede Welvaart voor alle Brabanders

Het streven is een Brabant in goede balans waar mensen willen zijn en willen komen. Middels de nog vast te stellen uitvoeringsagenda Brede Welvaart, werkt Brabant aan het verstevigen van brede welvaart voor alle Brabanders. Om het inzicht te vergroten en om te bepalen hoe Brabant ervoor staat kiezen we Brede Welvaart als maatstaf. Als start hebben onderzoek gedaan naar de ervaren brede welvaart onder 10.000 Brabanders. Inzichten die ons een completer beeld geven hoe Brabanders hun kwaliteit van leven en leefomgeving ervaren en waarderen. In afwachting van het bestuursakkoord zijn wij voornemens een Monitor Brede Welvaart in Brabant te ontwikkelen om te kunnen bepalen waar overheidsinterventies nodig zijn om brede welvaart te verstevigen. Een instrument wat duidelijk maakt hoe de brede welvaart zich in Brabant ontwikkelt en voor welke opgaven de regio's staan.

Gezondheid

We streven naar 3 gezonde levensjaren erbij voor elke Brabander in 2030.

Middels de nog vast te stellen uitvoeringsagenda gezondheid werkt Brabant aan een gezonde samenleving. Daarom krijgt gezondheid in alle provinciale programma's een plek. Tot 2030 werken we aan twee doelstellingen als onze bijdrage aan deze ambitie: 1) Van norm naar continue verbetering, waarbij wordt ingezet op een verbeterfilosofie binnen al onze begrotingsprogramma's. En 2) van zorg naar gezondheid: waar ingezet wordt op een transitie van zorg naar gezondheid waardoor er meer inzet komt op preventie.

Indicator

De indicatoren worden opgenomen nadat de Uitvoeringsagenda's Brede Welvaart en Gezondheid zijn vastgesteld.

Wat gaan we daarvoor doen?

De prestaties worden opgenomen nadat de Uitvoeringsagenda's Brede Welvaart en Gezondheid zijn vastgesteld

Wat willen we bereiken?

Een toekomstbestendig openbaar bestuur

Omschrijving (toelichting)

Onze hoofdamijsie is en blijft om de kwaliteit van het openbaar bestuur en de bestuurlijke samenwerking te verbeteren, zowel binnen Brabant met (maatschappelijke) partners, als met de andere provincies (Interprovinciaal Overleg) en het Rijk. Daartoe hebben de Staten op 8 maart 2024 het beleidskader Toekomstbestendig Bestuur vastgesteld. Vanaf het jaar 2024 werken we langs de vier pijlers van toekomstbestendig bestuur aan verschillende ambities. Deze ambities krijgen vorm door het oppakken van diverse activiteiten in het jaar 2025. Zo richten we een platform op voor kennisdeling en ontmoeting, een 'werkplaats voor openbaar bestuur in Brabant', brengen we de nieuwe samenwerkingsagenda VBG-PNB 2024-2026 ten uitvoer en zetten we in op de samenwerking met BrabantStad en MidStad. We organiseren de regionale ontwikkeldagen en stellen een nieuwe subsidieregeling op voor onderzoek naar bestuurs- en realisatiekracht.

Indicatoren:

- In 2024 is participatiebeleid en -verordening voor de provinciale organisatie geformuleerd.
- Inwoners zijn bij tenminste zes beleids- en uitvoeringsontwikkelingstrajecten betrokken tot en met 2024.
- De kwaliteit van het openbaar bestuur bevorderen we via bestuurlijke samenwerking in Brabant. Het beleidskader Toekomstbestendig Bestuur is op 8 maart jl. vastgesteld. Volgens planning wordt de bijbehorende en definitieve uitvoeringsagenda 2024-2027 begin oktober 2024 in GS vastgesteld. In de uitvoeringsagenda wordt een aantal (nieuwe) indicatoren opgenomen. In begroting 2025 wordt derhalve nog uitgegaan van de bestaande indicatoren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Burgers zijn meer betrokken bij beleidsontwikkeling en -uitvoering

Indicator	2024	2025	2026	2027
Experimenten met verschillende vormen van participatie bij geplande beleidsvormingsprocessen	3	0	0	0

Formuleren provinciaal participatiebeleid

In het op 8 maart 2024 vastgestelde beleidskader Toekomstbestendig Bestuur is het provinciale participatiebeleid vastgelegd. De Wet versterking participatie op decentraal niveau treedt per 1 januari 2025 in werking. Deze wet regelt dat decentrale overheden binnen twee jaar de huidige inspraakverordening vervangen door een participatieverordening. De participatieverordening legt formeel vast hoe we belanghebbenden betrekken bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van beleid en hoe we omgaan met het uitdaagrecht. Uiterlijk 1 januari 2027 moet de participatieverordening door Provinciale Staten zijn vastgesteld.

Opkomst verkiezingen in Noord-Brabant

Verplichte indicator: De opkomstcijfers in Noord-Brabant van verkiezingen voor de Tweede Kamer, Provinciale Staten en gemeenteraden, weergegeven in % kiezers/stemgerechtigden (BBV verplichte indicator)

Afspraak is geen streefwaarde op te nemen, maar achteraf te rapporteren over de opkomst.

Organiseren bestuurlijke samenwerking

In 2025 organiseren we tenminste acht regionale omgevingsdagen samen met de regio.

De prestaties worden opgenomen nadat de Uitvoeringsagenda Toekomstbesteding bestuur is vastgesteld

Wat willen we bereiken?

Gemeenten, waterschappen en Gemeenschappelijke Regelingen voeren hun wettelijke taken conform de wet uit

Met Interbestuurlijk Toezicht bevorderen wij dat gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen hun wettelijke taken uitvoeren. Het is onze ambitie dat het toezicht hen ondersteunt bij het voortdurend verbeteren van hun taakuitvoering. Zo dragen we bij aan het goed functioneren van het openbaar bestuur en het vertrouwen van de burger in de overheid. Daarnaast willen wij de komende jaren de impact van ons toezicht vergroten door nog méér in dialoog te gaan met de toezichtontvangers. Daarmee kan een sterker lerend effect worden gerealiseerd.

Indicator:

- Eind 2024 kunnen we minstens 75% van de Gemeenten, waterschappen en Gemeenschappelijke Regelingen als ‘voldoet’ beoordelen en is er geen die een ‘voldoet niet’ heeft gekregen. (Beoordelingen: voldoet / voldoet gedeeltelijk / voldoet niet)

Het beleidskader Toekomstbestendig Bestuur is op 8 maart jl. vastgesteld. Volgens planning wordt de bijbehorende en definitieve uitvoeringsagenda 2024-2027 begin oktober 2024 in GS vastgesteld. In de uitvoeringsagenda is een aantal (nieuwe) indicatoren opgenomen. In begroting 2025 wordt derhalve nog uitgegaan van de bestaande indicatoren.

Wat gaan we daarvoor doen?

We beoordelen of Gemeenten, Waterschappen en Gemeenschappelijke Regelingen hun wettelijke taken uitvoeren conform de wet

Indicator	2024	2025	2026	2027
% toezichtontvangers dat door ons op één of meer toezichtsgebieden wordt beoordeeld	100% *	100% *	100% *	100% *

* Aantal toezichtsonvangers op 1-1-2023: 101

We stimuleren dat toezichtontvangers van elkaar leren via toezicht

Indicator	2024	2025	2026	2027
-----------	------	------	------	------

Aantal georganiseerde regio/kennisbijeenkomsten	4	4	4	4
---	---	---	---	---

Aantal gemeenten onder preventief financieel toezicht

Toelichting

Aantal gemeenten onder preventief financieel toezicht. (BBV verplichte indicator)

Indicator	2024	2025	2026	2027
Aantal gemeenten onder preventief financieel toezicht	0	0	0	0

Beleidskaders en uitvoeringsagenda's

- (Rijks) Beleidskader gemeentelijk herindeling 2018
- Beleidsregel Wet Bibob Noord-Brabant 2018 (Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur)
- Beleidskader ontheffing verboden handelingen 2018
- Beleidsregel gemeenschappelijk financieel toezichtkader gemeenten en GR-en
- Verordening systematische toezichtinformatie Noord-Brabant
- Algemeen beleidskader indeplaatstelling bij taakverwaarlozing
- (Rijks) Beleidskader schorsing en vernietiging
- Beleidskader gezondheid 2021-2030

Inzet verbonden partijen

Voor het realiseren van de doelstellingen uit dit begrotingsprogramma worden onderstaande verbonden partijen ingezet:

- Interprovinciaal Overleg (IPO)
- INPA Huis van de Nederlandse Provincies
- Zuidelijke Rekenkamer

Nadere informatie over verbonden partijen staat in de paragraaf Verbonden partijen.

Ontwikkelingen en onzekerheden

- Huisvesting vergunninghouders: Het hoofdlijnenakkoord (Kabinet) betreffende de intrekking van de Spreidingswet en voornemen om de voorrangregeling voor statushouders bij sociale huurwoningen af te schaffen kan onzekerheden en risico's veroorzaken. Dit kan van invloed zijn op het behalen van de wettelijke taakstelling.
- Financieel toezicht: Met de Voorjaarsnota 2024 van het Rijk (waarin oa de afschaffing van de opschalingskorting en vervroegde toepassing per 2024 van de nieuwe wijze van indexeren) worden gemeenten vanaf 2024 geconfronteerd met een korting op het gemeentefonds. Gemeenten worden hiervoor in 2024 volledig gecompenseerd. In 2025 slechts voor een deel. De effecten hiervan op de gemeentelijke begrotingen 2025 zijn nog onzeker. Dit kan invloed hebben op de uitvoering en intensiteit van financieel toezicht op de begroting 2025.

Wat mag het kosten?

Toelichting op de verschillen tussen de begroting 2025 en begroting 2024

Lasten

De verschillen in de raming van lasten in 2025 ten opzichte van 2024 bedraagt € 8,3 mln. Dit verschil wordt met name veroorzaakt doordat de raming voor de uitvoering van taken rondom Veiligheid (4,0 mln.), Brede

Welvaart (1,0 mln.) en Gezondheid (0,25 mln.) voor 2025 nog niet in ramingen van 2025 zijn opgenomen. Deze taken worden gedekt uit de middelen die bij de Perspectiefnota hiervoor beschikbaar zijn gesteld. De ramingen voor 2025 worden opgenomen na besluitvorming over de betreffende uitvoeringsagenda's. Daarnaast is in 2025 geen raming opgenomen voor de dekking van de door het Rijk gefinancierde subsidieregeling Opruimen drugsafval (verschil € 1,9 mln.). In 2024 was hiervoor een verhoging van € 1,5 mln. door het Rijk beschikbaar gesteld, bovenop de reeds bestaande dekking van € 380.000. Voor 2025 zijn hiervoor geen middelen in de raming opgenomen, in afwachting over besluit van het Rijk of zij deze regeling zelf direct financiert of de bestaande regeling verlengd en daarvoor de middelen beschikbaar stelt. De raming voor de bijdrage aan IPO is in 2025 € 3,0 mln. lager dan in 2024. Dit hangt samen met de compensatie Zeeland voor 2023 en 2024 die in 2024 in de raming is opgenomen. In 2025 is een € 1,6 mln. hogere raming opgenomen voor de in 2010 afgesloten bestuursovereenkomsten over provinciale bijdragen aan ontwikkelingen c.q. maatregelen in de omgeving van het AFC Nieuw Prinsenland en over afdrachten bij gronduitgifte aan het natuurfonds en fonds bovenwijkse voorzieningen t.b.v. inrichting openbare ruimte en infra (gemeenten Steenbergen).

Baten

Bij de baten zijn er geen verschillen.

1. Bestuur en veiligheid

Bedragen x € 1.000		Realisatie	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting	Begroting
		2023	2024	2024	2025	2026	2027	2028
			oorspronkelijk	na wijz.				
<u>Lasten</u>								
	Programmalasten	13.302 N	16.298 N	22.225 N	13.566 N	11.637 N	11.630 N	11.043 N
	Toerekening organisatiekosten	6.084 N	5.743 N	8.371 N	6.197 N	6.197 N	6.197 N	5.743 N
Totaal Lasten		19.387 N	22.041 N	30.596 N	19.763 N	17.834 N	17.827 N	16.787 N
<u>Baten</u>								
	Programmabaten	447 V	2 V	2 V	2 V	2 V	2 V	2 V
	Baten toerekening organisatiekosten	246 V	0	0	0	0	0	0
Totaal Baten		693 V	2 V	2 V	2 V	2 V	2 V	2 V
Saldo van baten en lasten		18.694 N	22.039 N	30.594 N	19.761 N	17.832 N	17.825 N	16.784 N
<u>Reservemutaties</u>								
	Storting in reserves	0	0	0	0	0	0	0
	Onttrekking aan reserves	0	0	0	0	0	0	0
Resultaat incl. reservemutaties		18.694 N	22.039 N	30.594 N	19.761 N	17.832 N	17.825 N	16.784 N

